

När två världar möts

[singlepic id=261 w=290 h=437 float=left]

[nggallery id=68]

Seine-Saint-Denis är som andra europeiska förorter: "utsatt". Men skolan slog in på en ny väg i en kvalificerad kulturell och pedagogisk satsning. Det har gett tiotusentals elever nya impulser.

Text: Anna Mezey | Bild: Guillaume Lebrun, Grégoire Eloy, Sébastien Agnetti | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 3 2012](#)

– Det är roligt att lära sig om andra språk. Jag visste inte att man kunde ha det som yrke! säger Milarépa Traoré om vad han lär i skolprojektet Babel. Det är torsdag förmiddag. Milarépa och hans klasskamrater, som går i nian på skolan Madame de Sévigné i Gagny, diskuterar i små grupper var de olika kreolska språken härstammar ifrån.

Projektet ingår i satsningen Culture et Art au Collège (CAC), ett initiativ av Conseil général (kan liknas de svenska landstingen) i Seine-Saint-Denis 1, ett av Paris förortsområden. Precis som namnet antyder handlar det om att värna om kultur och konst på högstadieskolorna. Satsningen startades för tre år sedan med ambitionen att kultur skall vara tillgängligt för alla högstadieelever i departementet. Inom ramen för CAC medverkar varje år tiotusentals elever i olika kulturella och pedagogiska projekt.

– Jag vill förmedla en passion och ett intresse, få eleverna att förstå att kunskap ger frihet. Om jag lyckas med det är jag nöjd, säger Nicola Lampitelli, forskare i lingvistik.

En av aktörerna inom CAC är F93, ett kulturcenter i Montreuil i Seine-Saint-Denis, vars uppdrag är att bygga broar mellan människor, vetenskap och innovativ teknik. Den generella framåtandan styrs av viljan att underlätta ett utbyte och skapa en dialog mellan forskningsvärlden och medborgare. Sedan

starten 1982 har skolelever stått i centrum för aktiviteterna med målet att initiera ungdomar till vad som händer inom vetenskap och forskning genom pedagogiska och kulturella aktiviteter. Marc Boissonnade, direktör för centret, betonar att F93s ambition är just att ge ungdomar smak för de frågor som forskare intresserar sig för.

– Vi strävar efter att låta det som händer i forskningsvärlden få en naturlig plats i klassrummet.

Nicola Lampitelli poängterar att det är intressant att jobba med en publik som befinner sig utanför den akademiska världen:

– Det är stimulerande att få prata om mitt ämnesområde utanför universitet och till en publik som inte är vuxen. Kanske att mina kunskaper kan bidra till deras utbildning.

Det handlar till stor del om att skapa ett annat rum för lärande. Célia Vidal, Fatima Mechmeche, Laura Yacoub och Bérangère Langer håller alla med om att Babel, där de försöker ta reda på hur våra olika språk har uppkommit, ger en allmänbildning som motiverar till att lära sig på ett nytt sätt.

– Det är väldigt annorlunda mot våra vanliga lektioner, vi är mer aktiva när vi jobbar med projektet, förklarar Fatima.

– Ja det är roligt för det blir ett avbrott i den vanliga undervisningen, tillägger Bérangère.

I sann Bourdieu-anda finns det i Frankrike en överhängande idé om kultur som en nödvändighet för att skapa en social identitet hos medborgarna. Kulturarvet är en kär fråga för fransmännen.

För att förstå rådande kulturkonsensus får vi gå tillbaka till 1950-talet, då politikern och författaren André Malraux tilldelades ministerposten på det nyskapade kulturministeriet och gjorde kulturarvet till en statlig angelägenhet. Hans syn på konstens roll och plats i samhället banade väg för en demokratisering av kulturen där museer, film, litteratur och konst blev naturliga element i landets identitet. Det skulle dock dröja ända till 1990-talet innan detta förhållande genom olika reformer fick gensvar i skolpolitikens agenda. I Seine-

Saint-Denis uttrycks idag detta politiska engagemang genom att skapa en plattform mellan skolan som institution och olika kulturella aktörer (föreningar, strukturer, konstnärer, artister), där eleverna står i centrum.

F93 intresserade sig ursprungligen mest för naturvetenskapliga ämnen men har idag även aktiviteter inom samhälle och humaniora. I årets upplaga av CAC är såväl konsthistoriker, geografer och antropologer som fysiker, kemister och game designers integrerade i olika projekt. Runt sextio olika projekt med varierande teman organiseras varje år av tre projektledare.

Noemí Rámila Díaz också hon forskare i lingvistik, vill visa den mänskliga sidan av forskningen:

– Jag vill bryta med den snäva stereotypa bilden av en forskare som inte rör sig utanför den akademiska världen.

Projektet låter elever och forskare tänka tillsammans men ger också både eleverna och forskarna tillfälle att komma i kontakt med en värld de oftast inte känner till och inte kommer i kontakt med. Noemí Rámila Díaz, ser sin medverkan som ett tillfälle att visa eleverna alla möjligheter som finns.

– Om jag har lyckats komma in i den akademiska världen, varför skulle inte de kunna?

Ludovic Freyburger, veterinär och forskare i immunologi, menar att projektet i första hand är givande på det mänskliga planet.

– Vanligtvis har jag att göra med en viss typ av studenter, oftast högre vit medelklass. Att jobba med det här projektet ger mig tillfälle att möta en annan verklighet.

Varje projekt har en projektledare och pågår under cirka 40 timmar sammanlagt från september till juni. Ramarna är givna: forskare och elever tar avstamp i en problematik eller en serie frågor och söker svaren i arbete tillsammans i klassrummet. Men varje klass går också på minst två studiebesök – på museer, laboratorier, utställningar, besök hos myndigheter eller stadsvandringar. Många gånger är det

inom ramen av CAC som elever går på museum eller åker in till Paris för första gången.

– Det är mer avslappnat i klassen så vi ställer fler frågor när vi jobbar med projektet. Eftersom alla vågar fråga så blir det genast frigörande, säger Elodie de Oliveira da Silva, som går i sjätte klass på Paul Painlevé-skolan i Sevran. Hon och hennes klasskamrater medverkar i projektet Animalia där de tillsammans med Ludovic Freyburger undersöker djurens värld och människans relation till den.

– Pedagogiskt sett strävar jag mot att de arbetar och lär sig saker utan att de är medvetna om det! förklarar Ludovic Freyburger. Projektet är parallellt med mitt yrke som veterinär, men jag använder mig inte direkt av min forskning i arbetet med eleverna. Däremot är det väldigt givande för mig som lärare.

Den franska skolan är till stor del baserad på katederundervisning där klassen ses som ett kollektiv med stor vikt på att lära ut intelligent rationalitet i stället för att främja individuella känslor och personliga uttryck. F93-projektet avviker från den klassiska skolplanen eftersom eleverna har en aktiv roll och fokus ligger på vad som sker under arbetets gång tillsammans med forskaren, inte nödvändigtvis resultatet.

– Ludovic ställer bra frågor till oss, han gör så att vi är aktiva hela tiden, säger Yassin Charif.

– Han förklarar allting väldigt bra och tydligt, tillägger Adam Saouli. Det är roligt att arbeta tillsammans.

Eleverna betonar hur projektet bidrar till att skapa ett andrum för dem som grupp både på ett personligt plan men också läromässigt.

– Vi får lära oss allt som har med veterinäryrket att göra, bevis på att Ludovics metoder fungerar, säger Elodie.

– Ja, vi får lära oss namn på djur och raser. Inom projektet jobbar vi kollektivt, det är roligt, tycker Meriem Belkedah.

Just den här klassen har fått göra två dagars studiebesök på

en veterinärskola i Bourgogne. Det blir många oväntade möten och positiva upplevelser som kan tyckas självklara:

– Luften är så ren! Det är konstigt att se djur som man inte kan se i staden. Idag har vi sett får och imorgon ska vi åka till en bondgård med mjölkkor, säger Cynthia Nardin

Yassin Ozyurt berättar att han aldrig varit så här nära djur tidigare medan Adam uppskattar att få lära sig om livet på landet och om hur en gård fungerar.

– Det roligaste hittills var när vi fick mata fåren!

Yassin C tror att projektet kan hjälpa dem att välja yrkesinriktning.

– Många i klassen vill bli veterinärer, tillägger Yassin O.

Eleverna är också väldigt positiva till att få jobba med någon utifrån som är "specialist". Forskarnas kunskapsområde utgör grunden i varje projektet, varje forskare är fri att ta sig an problematiken så den integreras i dennes specifika kompetens och kunskap.

För Wilfried Serisier, forskare i geopolitik, har arbetet i klassen en direkt koppling till hans forskning. I sin avhandling studerar han de administrativa förändringarna i Seine-Saint-Denis och hur departementet förhåller sig till Paris. Tillsammans med eleverna undersöker Wilfried relationerna mellan Paris och dess förorter och vad som händer längs ringleden runt Paris.

– Jag använder min forskning för att prata med eleverna om deras territorium. Jag försöker ge dem en annan syn på sina erfarenheter. Samtidigt blir elevernas tankar en ny ingång i min forskning och jag tvingas att ta en del av deras frågor ett steg längre.

En misslyckad bostadspolitik, nedläggning av industrier och hög arbetslöshet är klassiska bakgrundsfaktorer till segregation och andra sociala orättvisor i stadsdelen. Den ofta negativa mediebilderna är något som fransmännen ser som självklar, och den fortsätter att stigmatisera invånarna. Detta avspeglas såklart i skolan. Bland eleverna i Seine-Saint-Denis har 57 procent utländska föräldrar jämfört med 18

procent i Frankrike som helhet. De kulturpedagogiska aktiviteterna står högt på den politiska dagordningen som i ett led i att ge alla elever en chans att lyckas.

– Jag kommer i direktkontakt med elever som bor i Seine-Saint-Denis. Första gången ritade de till exempel en "tankekarta" över sin livssituation. Alla drog gränser mellan de olika bostadskvarteren, inte mellan de olika städerna. Även om det inte var en vetenskaplig upptäckt var det nyttigt och intressant att se, berättar Wilfried Serisier.

Och om det ibland är svårt att förenkla och popularisera sin egen forskning så att den blir tillgänglig för eleverna, så handlar det till lika stor del om att ge dem en aktiv roll och lyckas fånga deras intresse.

– Jag vill skapa en möjlighet till dialog. Det är fundamentalt att beröra eleverna. Min personlighet är viktig för att det skall fungera, inte nödvändigtvis min vetenskapliga metod, påpekar Nicola Lampitelli.

Om Yassin och Elodie och deras klasskamrater blir veterinärer eller om Fatima och Milarépa och de andra i niondeklassen blir språkvetare i framtiden återstår att se, men i slutändan är det inte det som är intressant. Vikten ligger snarare i att skapa en dialog mellan två världar som sällan möts och där utbytet är ömsesidigt. Erfarenheterna är positiva för både forskare och elever. Och på ett mänskligt plan äger många möten rum.

annamezey@gmail.com